

ACTIVITEITENVERSLAG 2020

Precies een jaar geleden was de eerste lockdown een paar dagen oud - iets dat we nooit eerder hadden meegemaakt, laat staan dat we konden voorzien wat voor impact het sluiten van het openbare leven nog zou gaan hebben. Datzelfde geldt natuurlijk voor wat een wereldomspannende pandemie betekent, niet alleen voor onze gezondheid, maar voor alles dat belangrijk is in het leven, van economie tot cultuur.

Inmiddels zijn we allemaal - om maar eens een andere ziektemetafoor te gebruiken - gepokt en gemazeld in de omgang met corona-maatregelen. Maar eraan gewend zijn we nog lang niet en de vraag is of we dat ooit zullen of zelfs moeten worden. Dat het leven door corona en COVID-19 anders wordt geleefd staat buiten kijf en dat dit 'anders leven' waarschijnlijk nog lange tijd zal blijven ook. Hoe precies dat weet niemand helemaal zeker, waardoor het erg lastig is ons erop voor te bereiden, maar ook ruimte schept voor fundamentele verandering.

Nog steeds wensen we elkaar veelvuldig sterkte en gezondheid op gepaste afstand, houden we ons in het openbaar aan de hygiëneregels, werken we zoveel mogelijk thuis en verplaatsen we ons zo weinig mogelijk - wat niet moeilijk is omdat alles dicht is. Steeds meer snakken we echter naar cultuur en vrienden, naar beleving en inspiratie, naar contact zowel dichtbij als veraf.

Het schrijven van een verslag over een jaar als dat wat achter ons ligt, vraagt om adaptief vermogen en is tegelijk een oefening in hoop en een terugblik op gesmoorde kansen. Daarbij komt dat dit jaar ook het laatste van een cyclus van vier is, de periode 2017-2020. In die periode heeft MU zich op vele vlakken sterk ontwikkeld, van talentontwikkeling en educatie tot cultureel ondernemerschap en internationalisering. We hadden daar graag in 2020 op doorgebouwd, om te laten zien dat we alle verwachtingen -niet in de laatste plaats die van onszelf- konden waarmaken. Dat is helaas niet gelukt. Nu hopen we vooral op coullance en richten we onze blik op de toekomst - volgende maand, volgend seizoen, volgend jaar...

Daarbij realiseren we ons des te meer dat de wereld die we willen niet de wereld is die we met zijn allen hebben gemaakt. En dat zit 'm niet alleen in een virus dat ons onverwacht in zijn greep houdt, dat geldt evenzeer en misschien nog wel meer voor de dreigende klimaatverandering, de groeiende ongelijkheden, de ecologische achteruitgang en de intermenselijke polarisatie. Maar we kunnen beter, we kunnen anders, we kunnen ons het andere verbeelden en we kunnen het andere doen - nu en hierna.

Terugblikkend op vier jaar MU is die mentaliteit om ons de dingen anders voor te stellen, ze anders te zien én te maken een kracht die ons al langer drijft. Door de pandemie, zichtbare klimaatverandering, #metoo en Black

Lives Matter en alle gevolgen die deze ontwikkelingen en bewegingen met zich meebrengen wordt onze focus op het mogelijke andere alleen maar scherper en meer uitgesproken.

Het voedde het programma dat we in weerwil van alle lockdowns, coronaregels en routekaarten in 2020 toch hebben weten te maken. We doorbraken polariteiten, bouwden werelden, her-ontwierpen onszelf en haalden revoluties rond evolutie naar boven - zowel in real life als online. We stelden ons hybride huis elke week open voor de meest uiteenlopende levendige ontmoetingen tussen makers en publiek - veilig, op gepaste afstand, maar daardoor niet minder voedend voor hart en hoofd. En we werkten waar mogelijk samen, heel soms zelfs over de grens, omdat kunst nooit ophoudt bij nationale demarcatielijnen. We zijn er trots op en zetten het centraal in dit verslag!

Uiteraard gaan we hier ook in op alle formele aspecten waaraan we moeten voldoen en nemen we een klein voorschot op de komende vier jaar waarvoor MU opnieuw steun van zowel rijk, provincie als gemeente toegezegd heeft gekregen. Veel is daarbij onzeker, maar niet alles: kunst en cultuur in al hun hybride vormen zijn en blijven onmisbaar in een gezonde en vitale samenleving en MU zal zich hier altijd sterk voor maken - als instituut maar vooral ook persoonlijk met alle medewerkers, met alle kunstenaars en met alle bezoekers.

MU is erin geslaagd om in 2020 het merendeel van het voorgenomen programma in de eigen ruimte te laten doorgaan zoals gepland. Vijf exposities en gedurende de drie zomermaanden een wekelijks avondprogramma dat we ook als een samenhangend project beschouwen, naast enkele meerdaagse randprogramma's en diverse educatieve activiteiten zowel off- als online vulden de tijd tussen 1 januari en de 3 lockdowns. Helaas moest ook één voorgenomen ambitieuze expositie worden uitgesteld. Dat was de lang gekoesterde solo-expositie van body architect Lucy McRae - extra zuur omdat onze expo gecombineerd zou worden met een door ons geproduceerde presentatie van haar werk in de Architectuur Biënnale van Venetië. En naar nu blijkt gaat het er helaas ook dit jaar uit veiligheidsoverwegingen en door beperkingen niet van komen om haar voor langere tijd van Los Angeles voor naar Eindhoven te halen.

Aan kwaliteit en diepgang heeft het desondanks niet ontbroken, maar vanzelfsprekend konden we de kwantitatieve ambities qua publieksbereik die in het werkplan voor 2017-2020 gesteld zijn niet waarmaken. Online werd dit enigszins goedgehaakt en experimenteerde MU met verschillende eigenzinnige en verdiepende digitale programma's. Ook hiermee zette MU zich nadrukkelijk in om talent te ondersteunen. Maar van de gevleugelde bereikcijfers die MU in voorgaande jaren wist te halen is in 2020 geen sprake.

Overigens liet MU zich ook in 2020 op bescheiden schaal zelfs in het buitenland gelden. Van Shenzhen en Shunde tot Ljubljana en Basel, werd bijgedragen aan spraakmakende programma's en betoonde MU zich een betrouwbare en inspirerende samenwerkingspartner - contacten die ongetwijfeld weer tot leven komen zodra de reisbeperkingen verdwijnen.

Regionaal en in Nederland werkte MU onder meer samen met The Hmm, De Nieuwe Cultuur Stichting/We Are Public, RAUM, iii, OBJECT, het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, ZonMw, Bio Art Laboratories, Design Academy Eindhoven, Avans/St Joost, Fontys, IMPAKT, Dutch Design Week, Image Society, De Gids, STRP, Cement Festival, IDFA Doclab, Cinekid, Residency for the People en Dutch Invertuals.

Internationaal werd samengewerkt met Haus der elektronischen Künste Basel, Pin Projects Beijing, CAFA Beijing, He Art Museum Shunde, BIO26 en Kapelica Gallery/Kersnikova Institute in Ljubljana en het Engelse FutureFest/FuturePlayer | NESTA. Bij elkaar opgeteld bereikte MU met haar activiteiten in 2020 ruim 37.500 kunstliefhebbers.

Governance

MU hanteert de Code Cultural Governance en ging per 1 januari 2020 over van een bestuurs- en directiemodel met zittingstermijnen van 4 jaar (die eenmalig verlengd mochten worden) naar een Raad van Toezicht model. Daarbij werden de verouderde statuten (uit oprichtingsjaar 1993 met een kleine update in 2003) volledig herzien en geactualiseerd. We hebben de nieuwe voorzitter van het bestuur welbewust aangesteld vlak voor de overgang zodat hij deze mede kon begeleiden.

Drie van de zittende bestuursleden gingen eveneens mee over naar de RvT om de continuïteit te waarborgen; twee leden omdat zij nog midden in hun eerste termijn zaten, de penningmeester omdat hij aan het eind van zijn tweede termijn zat en degene was die de het hele proces van modelwijziging begeleid heeft. Hiermee is geen sprake van overtreding van de Governance regels zoals de Raad voor Cultuur in haar beoordeling meende te moeten constateren - het is voor de continuïteit en consistentie in beleid volgens onze notaris en Cultuur + Ondernemen juist goed gebruik de overgang op deze manier te regelen. Daarnaast werden bij de overgang ook de aanvullende toezichthouders-profielen geactualiseerd en is op basis daarvan in de loop van 2020 cultureel ondernemer Suna Karaca toegetreden tot de RvT van MU.

In 2020 bestond de Raad van Toezicht van MU uit:

Martijn van der Mark (voorzitter, t/m aug 2023, eerste termijn) Senior beleidsadviseur Creatieve Industrie en Media bij de Gemeente Rotterdam.

- Hans Gijsbers (penningmeester, t/m januari 2022, tweede termijn), Eigenaar IJssberg advies, international Tax and Corporate Advice. Belastingexpert SCAB.

- Annet Dekker, (secretaris/vertrouwenspersoon, t/m mei 2022, eerste termijn) Assistent Professor Media Studies, Universiteit van Amsterdam. Visiting Professor / co-director, Centre for the Study of the Networked Image, London South Bank University. Nevenfuncties: Bestuurslid Victorine van Schaick Fonds; Voorzitter en commissielid bij het Mondriaan Fonds; Commissielid Stroom, Den Haag; Commissielid Fonds voor Cultuur Participatie; Lid raad van toezicht V2_Rotterdam.

- Bert Dirrix (bestuurslid t/m januari 2022, eerste termijn) Eigenaar / architect diederendirrix architecten Eindhoven
Nevenfuncties: Voorzitter adviescommissie Brabant C;
Lid Raad van Advies, Faculteit Bouwkunde TU/e;
Lid Kwaliteitsteam Centrumgebied Nieuwegein;
Lid Board of advisors, Dutch Invertuals Eindhoven.

- Suna Karaca (bestuurslid t/m sept 2024, eerste termijn) Eigenaar Suna Producties.

De toezichthouders van MU worden niet bezoldigd en van overschrijding van de WNT-norm is zowel bij de toezichthouders als bij de directeur/ bestuurder geen sprake. Bovendien heeft geen van de RvT leden direct of via familie belang bij de activiteiten van MU.

De RvT van MU kwam in 2020 vijfmaal in vergadering bijeen in de maanden januari, april, juni, september en december. Daarnaast overlegt ze in voorkomende gevallen ook online of telefonisch met de directeur/bestuurder en adjunct-directeur en met elkaar. De dagelijkse uitvoerende eindverantwoordelijkheid ligt bij de directeur/bestuurder, de Raad van Toezicht controleert de besluiten van het bestuur zoals benoemd in de statuten en verbindt daar zijn goedkeuring aan, zij adviseert en is werkgever van de directeur/bestuurder.

Voor de met ingang van 2020 geactualiseerde statuten zijn de maatschappelijke doelstellingen van MU herijkt en opnieuw geformuleerd geheel volgens de normen zoals verwoord in de meest recente Code Cultural Governance. De missie luidt sinds 31 december 2019 als volgt:

De stichting heeft ten doel: Het initiëren en presenteren van hybride kunst voor een divers en internationaal publiek. Naast dit programma kent Stichting MU drie pijlers: talentontwikkeling, internationalisering en educatie. Stichting MU signaleert, onderzoekt, bevraagt, deelt, stimuleert talenten en zwengelt de dialoog aan over de nieuwste ontwikkelingen in de wereld van morgen. Daarbij werkt Stichting MU intensief samen met kunstenaars en met culturele en maatschappelijke partners in binnen- en buitenland. Stichting MU is een aanjager van en knooppunt in het kunstklimaat van Eindhoven, Brabantstad en Nederland en vertakt dit wereldwijd.

MU past daarbij de 8 principes van de Code Governance Cultuur op alle punten toe, voortbouwend op de ervaring die er in eerdere jaren mee is opgedaan. De RvT en het bestuur opereren volledig onafhankelijk en waarborgen te allen tijde de integriteit, transparantie en zorgvuldigheid ieder vanuit een eigen heldere taakstelling. RvT en bestuur zorgen beide dat de code gekend en nageleefd wordt in de organisatie. Beide handelen verantwoordelijk ten aanzien van mensen en middelen, dragen zorg voor optimale deskundigheid in alle geledingen van de organisatie.

Diversiteit

Diversiteit geldt zowel naar etniciteit, gender, geloof, leeftijd als seksuele voorkeur. Inclusie wordt binnen MU niet alleen met de mond beleden, er wordt zorgvuldig naar gehandeld zowel qua programma en personeel als naar publiek en partners. Een van de RvT leden fungeert tevens als vertrouwenspersoon voor de hele organisatie. Zowel door RvT als bestuur wordt elke vorm van belangenverstrengeling of tegengestelde belangen nadrukkelijk vermeden.

In de loop van 2020 is ook de interne organisatie van MU opnieuw ingericht. Er werkten in 2020 12 mensen, allemaal op parttimebasis meestal 24 uur, op de directeur na die als enige de volle 36 uur werkt. 4,5 fte werkte op basis van een vast contract, 2,3 fte op tijdelijk contract. Daarnaast werd voor bijna 170.000 euro aan freelancekrachten ingehuurd.

Overigens heeft zich in de afgelopen drie jaar een bijna volledig nieuw team afgetekend binnen MU. Daarnaast investeren we in een model dat een meer duurzame organisatie borgt. Dit betekent dat iedere kernfunctie (directie/programma, productie, educatie, facilitair en communicatie) allemaal door een team van tenminste twee personen in nauwe samenwerking met elkaar wordt ingevuld. Op deze manier worden kwetsbaarheden in de organisatie afgedekt. Hierdoor ontstaat tevens op natuurlijke wijze meer gesprek binnen de organisatie over hoe en waarom MU dingen doet. Dit draagt bij aan kritische reflectie op het eigen handelen en waar nodig het tijdig bijstellen hiervan.

Werkgeverschap

Wat betreft werkgeverschap staat MU al jaren bekend als een instelling die kunstenaars goed betaalt en investeert in het realiseren van nieuw werk. Fair Practice is voor MU een basisbeginsel - ook en misschien wel juist nu de preciaire omstandigheden waarin zoveel kunstenaars werken extra scherp zichtbaar worden door de gevolgen van COVID-19.

MU werkt bij voorkeur direct met kunstenaars en niet met tussenpersonen zodat we zeker weten dat fees en productiebudgetten bij de makers zelf terecht komen. De richtlijn kunstenaarshonoraria is door MU volmondig ondertekend en wordt ruimhartig gehanteerd. MU gebruikt de calculator voor het vaststellen van een redelijk honorarium en rondt daarbij naar boven af. Ook bij internationale samenwerkingen staat MU op vergoeding van de kunstenaars volgens de richtlijn - al is dat niet altijd haalbaar voor de tegenpartij waardoor sommige samenwerkingen helaas toch afketsen. Als BIS-instelling vindt MU goed en betrouwbaar werkgeverschap en opdrachtgeverschap belangrijk.

Daarnaast zet MU zich in voor fatsoenlijke betaling van de vele zzp-kunstenaars die voor haar als freelancer werken in opbouw, educatie, balie etc. Omdat dit vaak om meer structurele kosten gaat, hanteert MU al jaren passende uurtarieven. Deze liggen in lijn met de richtlijn voor functie- en loongebouw voor presentatie-instellingen of overstijgen deze in enkele gevallen - zo hanteert MU al sinds 2020 als laagste vergoeding het officieel nog niet erkende minimumloon van 16 euro voor beginnende freelancers in een faciliterende rol bij de balie. De Fair Practice Code die bij andere instellingen blijkt tot grootschalige druk op de begroting leidt, zorgt bij MU niet voor onoverkomelijke problemen - al valt wel op dat de er sinds de invoering van de code wat meer onrust heerst over vergoedingen. Daar gaan we zorgvuldig en open mee om met de richtlijn als onderlegger.

MU schuift in 2020 net als andere jaren een deel van de beheerlasten van het vaste personeel door naar de activiteitenlasten. Dit geeft een reëler beeld van de verdeling tussen inzet van personeel op beheer en projecten. Zo zijn de producenten, de communicatiemedewerkers en de baliemedewerkers het grootste deel van hun tijd direct betrokken bij activiteiten, waardoor hun personeelslasten ook grotendeels aan de activiteitenlasten personeel dienen te worden toegeschreven om een reëel beeld van de lastenverdeling te geven. Voor de totale lasten maakt dit geen verschil. Ook een deel van de huurkosten wordt versleuteld naar de activiteiten.

PROGRAMMA

De drie inhoudelijke programmalijnen uit het meerjarenplan zijn ook in 2020 allemaal vertegenwoordigd in het programma. Daarnaast tekenen zich de eerste contouren af van de programmalijnen die in 2021-2024 zullen worden uitgewerkt.

Een goed voorbeeld van een project dat onder meerdere programmalijnen past is Worlding Worlds, de expositie die we aan het opbouwen waren toen alles in maart vorig jaar abrupt tot stilstand kwam. Dit thema valt uiteraard heel letterlijk onder de programmalijn Urban Mutations, maar raakt in zijn speculatieve, toekomstgerichte uitwerking ook zeker aan de programmalijn Post-digital and Transhuman Explorations. Want juist 'worldbuilding' - het ons voorstellen van andere, meer inclusieve, opener, eerlijker, gezonder werkelijkheden, van realiteiten en scenario's waarin ook stemmen klinken van degenen die nu vaak geen stem krijgen - is van groot belang in deze tijd van sociale en economische, politieke en culturele transformaties.

Het thema sloeg bijzonder goed aan en leek wel op de schrijnende situatie gemaakt. Dat was natuurlijk niet zo, niemand kon dit voorzien. Maar dat zoiets als zoönose bestaat, is niet in de laatste plaats een gevolg van onze globale urbane mutaties. En worldbuilding als strategie om tenminste in onze verbeelding uitwegen te vinden om de huidige wereldorde en wereldse chaos te ontstijgen, kent een lange traditie.

Die manifesteerde zich al sinds het midden van de 20ste eeuw en is nauw verweven met emancipatiebewegingen en culturele voorvechters voor een minder antropocentrische en meer inclusieve samenleving. De Worlding Worlds film en de reeks korte interviews die we tijdens de lockdown met bijna alle betrokken kunstenaars maakten, gaven digitaal een extra dimensie en fungeerden als passende introductie op de expo. Ze zetten ons aan het denken over hoe we als extra spoor bij een fysieke tentoonstelling ook een verdiepende online vertaling kunnen maken waarin de stem en het gedachtengoed van kunstenaars nadrukkelijker naar voren kan worden gebracht. Dat is een insteek die we sindsdien voor iedere expo uitwerken. Hoezeer worldbuilding een breed publiek aanspreekt, merkten we toen de expositie eenmaal openging en zich tot de langstlopende in de geschiedenis van MU ontpopte. Ondanks alle restricties kwamen mensen graag live langs en bleven ze vaak lang om zoveel mogelijk (film)installaties helemaal te zien en in de ruimte te ervaren (ook al boden we een groot deel ervan ook online aan).

Daarnaast werd ook het uiterst diverse In Real Live Thursdays programma - dat varieerde van symposia tot one night expos en van performances en muziek tot workshops - van meet af aan goed bezocht, hoog gewaardeerd en met regelmaat uitverkocht. Vaak hoorden we van bezoekers dat deze donderdagavonden een levendig lichtpunt in hun verder stilgevallen cultuuragenda betekenden en dat ze zich graag lieten verrassen door het afwisselende programma en van makers dat het hun eerste betaald optreden voor publiek was in maanden. De serie van 12 IRL Thursdays avonden vond geheel plaats tijdens en in Worlding Worlds en diverse programma's hadden een duidelijke relatie met het thema worldbuilding en Urban Mutations, zoals de avond waarin Jasper Griepink het publiek meenam in zijn magische Deep Soil X Stoneorgy vertellingen, die waarin Bart Hess &

Andrew Thomas Huang een tweegesprek aangingen en de avond waarin Tom Loois een Live Action Role Play opzette rond de projectontwikkeling op Strijp S. Andere In Real Live Thursdays programma's zoals de avonden met Bas Kusters en Stippenlift en met Nelly Ben Hayoun waarin zij haar mede door MU gecoproduceerde film I Am (Not) A Monster liet zien en toelichtte pasten meer in de programmalijn The Art of Design, The Design of Art. Terwijl de IRL Thursdays rond het tweejarig researchprogramma Documenting Complexity (waarin MU naast de Rijksuniversiteit Groningen, Beeld & Geluid en Worm een van de partners is) en de avond waarop wetenschapsjournalist Peter de Jager zijn boek over kunst en wetenschap presenteerde meer passen bij de Post-Digital and Transhuman Explorations lijn.

Post-Digital and Transhuman Explorations

Twee uitgesproken expo's in de programmalijn Post-Digital and Transhuman Explorations waren Polarities, Psychology and Politics of Being Ecological met de drie winnaars van de BAD Award 2019/2020 Emma van der Leest, Jonathan Ho en Michael Sedbon en de huidige tentoonstelling Evolutionaries: Bio Art & Design from the Sea to the Soul. Met deze laatste vierden we het 10-jarig jubileum van de Bio Art & Design Awards, maar helaas is deze fantastische expo vooralsnog niet langer voor publiek toegankelijk geweest dan de openingsavond en de eerste 3 dagen omdat we medio december de derde lockdown ingingen. En inmiddels ziet het er naar uit dat Evolutionaries helemaal niet meer opengaat voor publiek - eeuwig zonde vooral voor de enthousiaste makers die erbij betrokken zijn vandaar dat ik toch van de gelegenheid gebruik maak om in ieder geval de drie BAD Award winnaars van dit jaar hier even wat uitgebreider te noemen. Dat zijn Sissel Marie Tonn die met microplastics-researcher Heather Leslie en celbioloog en immunoloog Juan Garcia Vallejo (beiden verbonden aan de VU) samenwerkte aan de indrukwekkende, speculatieve film Becoming a Sentinel Species.

De andere winnaar is design researcher Nadine Botha die samen met dermatoloog Henry de Vries van de UvA de koloniale wortels en de hedendaagse vormen van 'othering' door middel van zombie films fileerde in het gelaagde The Orders of the Undead. En de derde BAD winnaar is DAE-alumnus Dasha Tsapenko die samen met UU-microbioloog Han Wösten het project Fur-tilize tot leven liet komen waarmee ze tegelijk de mode-industrie en de landbouw een spiegel voorhouden. Aangevuld met negen nieuwe of recente werken van eerdere BAD winnaars - één uit ieder voorgaand jaar - biedt Evolutionaries tegelijk een terugblikkende stand van zaken en een voorschot op de toekomst. MU zoekt namelijk nieuwe partners, nu ZonMw zich vanaf 2021 terugtrekt, om de Bio Art & Design Award en daaraan gekoppelde exposities de komende periode verder mee uit te bouwen tot een internationaal platform.

The Art of Design, The Design of Art

Onder de derde programmalijn The Art of Design, The Design of Art scharen we in 2020 met name The Self Design Academy, een ambitieus project in samenwerking met Mieke Gerritzen van The Image Society dat zowel een fysieke expo als een website met online werken omvatte. Aanleiding vormde Gerritzen's boek Help Your Self! waarin de lucratieve zelfhulp industrie en onze groeiende behoefte tot zelfverbetering en zelfverwezenlijking op kritische en humoristische wijze in lemma's ontrafeld wordt. Self design als ultieme vorm van design, zoals filosoof Boris Groys het begrip ooit muntte.

De 18 uit een open call geselecteerde overwegend jonge makers werd van meet af aangevraagd om hun werk, waarin de vormgeving van het zelf

vanuit verschillende invalshoeken centraal stond, zowel digitaal in een speciaal daarvoor ontworpen online omgeving als fysiek in MU te presenteren. De makers konden zelf hun vertrekpunt kiezen - maar beide delen van het werk vormden samen een geheel. Dit leverde een rijk en levendig beeld op, aangevuld met diverse live performances, panels en experimenten op het snijvlak van het zelf en design en van digitaal en fysiek.

Tegelijk met The Self Design Academy presenteerde het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie de 38 talenten die zij dit jaar ondersteunde met een beurs in de expo Talent Tours. Helaas kwam het levendige liveprogramma waarin alle talenten zich individueel zouden presenteren door de lockdown in oktober compleet te vervallen. Dit werd online vervangen door een kleine reeks portretten. In MU zelf zetten we als alternatief Karaoke Discourse op - een experimentele mengeling van drie deels live en deels vooraf opgenomen talkshows in samenwerking met Arvid & Marie, Cream on Chrome en Ward Goes en Maxime Benvenuto met The Self Design Academy als decor.

De bottom up Designers Market by Designers United en de reeks Designers Dialogen die MU samen met Wall Street/Residency for the People en Dutch Invertuals in 2019 begon, werd dit jaar voortgezet. Omdat door corona de live markten niet meer mochten ontwikkelen we met steun van Stichting Cultuur Eindhoven een Designers United Online Market in het verlengde van en als uitbreiding op de al succesvolle Facebookgroep. Uiteindelijk is het de bedoeling dat dit dé online plek wordt waar ontwerpers en makers uit Eindhoven en wijde omtrek elkaar kunnen ontmoeten en zowel tips en ervaringen als spullen kunnen uitwisselen. Uiteraard willen we dit platform ook na corona als een open netwerk door de designcommunity blijvend laten voeden en in estafette onderhouden om het zo op een organische en circulaire manier verder uit te bouwen.

The Object is Absent

Tot slot konden we in deze programmalijs The Object is Absent, de expositie waarmee we in 2019 bijdroegen aan de Dutch Design Week, begin 2020 in een kleinere nieuwe setting aangevuld met drie andere makers nogmaals presenteren tijdens OBJECT Rotterdam. Helaas werden de volgende drie iteraties ervan, die op stapel stonden in Milaan, Atlanta en Pforzheim, vanwege corona afgeblazen. Desalniettemin sleepten we met dit de-growth project toch een bijzonder eervolle nominatie in de wacht voor een Dutch Design Award, nota bene in de categorie product. We wonnen niet; mede vanwege de voor design wat al te conceptuele en kunstige aanpak ging de prijs naar Bojan Slat. Wel zetten we het thema 'minderen' zodanig op de kaart dat het in 2021 door Dutch Design Week als uitgangspunt voor de hele week is gekozen en dat is ons zo mogelijk nog meer waard.

Talentontwikkeling

Talentontwikkeling is een kernkwaliteit die MU al sinds het prilste begin van haar bestaan hooghoudt. Het MU programma is doordeseemd van jonge aanstormende talenten die we stimuleren nieuw werk te maken en direct in contact brengen met meer gevestigde en veelal internationaal ervaren talent vanuit het idee dat talent niet leeftijdgebonden is. Daarnaast introduceren we makers bij een breed en geïnteresseerd, ook veelal jong publiek en het inmiddels wereldwijd vertakte netwerk van partners en geestverwanten van MU. Groeps- en thematische exposities bestaan bij MU altijd uit een mengeling van net afgestudeerde makers en erkende internationale kunstenaars en ontwerpers. Dat geldt in 2020 als vanouds voor de Bio Art & Design exposities, maar ook voor beide andere grote expo's Worlding Worlds en The Self Design Academy.

Het contact tussen MU en de jonge makers beperkt zich doorgaans niet tot eenmalige deelname aan een expositie. MU helpt hen waar mogelijk verder met advies en ondersteuning en brengt hen in sommige gevallen ook naar (inter)nationale presentaties - een praktijk die tot nu toe al doende gegroeid is.

Het is de leest waarop ons Talent voor Publiek programma geschoeid is en waarvan we uit ervaring weten dat het werkt. Overigens beperkt talentontwikkeling zich in de beleving van MU niet tot kunstenaars alleen, ook in educatie, participatie en organisatie wordt er nadrukkelijk naar gestreefd dat ieder zijn of haar talenten aanspreekt, ontwikkelt en uitbouwt. Zo timmert voormalig MU-medewerker Jez Halden hard aan de weg met haar modelabel YØ, haar genderactivistisch PLASMA platform en als scout voor onder meer Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en is oud MU-er Jasper van Es als zelfstandig urban curator en maker actief in binnen- en buitenland en onlangs ook als adviseur aangesteld bij het Mondriaanfonds. En ons door velen als vernieuwend en baanbrekend getypeerd educatieprogramma is eveneens een voedingsbron voor talenten van de toekomst.

Rol MU in regio en (inter)nationaal

MU nam in 2020 haar regionale rol als Rijksgesubsidieerde presentatieinstelling in Noord-Brabant serieus en gaf daar op verschillende manieren invulling aan. Zo dragen de MU-directie en enkele medewerkers actief bij aan tal van commissies, denktanks, adviesorganen en besturen als het gaat om cultuurbeleid (Stichting Cultuur Eindhoven, BrabantStad, Directeurenoverleg Eindhoven), ondersteuning aan academies (Fontys, Avans/St Joost, CARADT, Design Academy, SintLucas) en fondsen (oa Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Fonds Cultuurparticipatie, Cultuurraad Den Bosch), nieuwe initiatieven zoals COMPLEX, future lab voor design en technologie en bestaande organisaties zoals onder meer The Hmm, De Nieuwe Cultuur Stichting/WeArePublic, The University of The Underground, IMPAKT en RAUM. Een doelstelling van MU voor de periode 2017-2020 was het creëren van langdurige samenwerkingsverbanden met internationale partners. MU legt daarbij de focus op Europa en China, waar al de nodige lijnen liggen waarop kan worden voortgebouwd. In 2019 werd op dit punt al volop geoogst, maar 2020 moest het kroonjaar worden waar hard aan was gewerkt.

Helaas zorgde corona voor een enorme terugslag. Zo werd de Architectuubiënnale in Venetië uitgesteld naar 2021. MU zou hier met Alexandra Daisy Ginsberg en met Lucy McRae twee intensieve samenwerkingen realiseren waarvoor al veel voorwerk was verricht. Inmiddels lijkt het erop dat de Biënnale dit jaar op kleinere schaal wel doorgaat en dragen we alsnog bij aan de presentatie van Ginsberg. Maar McRae's installatie is omgezet naar een film waarin MU geen aandeel heeft.

Gelukkig trokken de werken die MU inbracht bij BIO26 in Ljubljana de eerste maanden van 2020 wel nog de nodige bezoekers en kon ook de met HeK in Basel gezamenlijk opgezette omvangrijke expositie Real Feelings over emotie en technologie zijn eerste presentatie in Zwitserland precies tussen twee lockdowns beleven. Vanzelfsprekend gingen alle lopende afspraken met Chinese partners on hold, behalve een kleine samenwerking tussen MU, kunstenaar Charlotte Jarvis en het nieuwe door Tadao Ando ontworpen He Art Museum in Shunde. Hier werd Jarvis' ooit in opdracht van MU gemaakte werk Et In Arcadia Ego in aangepaste vorm gepresenteerd in de openingsexpositie. Van lezingen en workshops aan Chinese universiteiten als CAFA en GAFA zoals in voorgaande jaren kwam het in 2020 niet. Pas in december werd MU weer uitgenodigd voor een online lezing in Shanghai die mede door het Nederlandse consulaat daar werd ondersteund.

PUBLIEK

Met alle projecten in MU en daarbuiten bij elkaar opgeteld, inclusief de randprogramma's en educatie-activiteiten, bereikten we in 2020 37.547 mensen. We hebben daarin wel de specifieke online programma's, lezingen en workshops meegenomen maar niet de bezoekers van onze websites, Vimeo- en Youtube kanalen; die vermelden we apart.

Zoals verwacht is dit beduidend minder dan wat we normaal aan publiek bereiken. Zo moest de fysieke Dutch Design Week enkele weken voor opening toch worden afgeblazen, wat vele duizenden bezoekers scheelt aan zowel The Self Design Academy als Talent Tours. En de wekelijkse In Real Live Thursdays waren gebonden aan een maximum aantal van 30 bezoekers per tijdslot (waarbij maar een enkele keer twee tijdslots op een avond konden worden aangeboden). Toch zijn we blij dat we überhaupt fysieke bezoekers programma hebben kunnen bieden en aan enkele internationale projecten konden bijdragen.

Extra trots zijn we op de educatiecijfers in 2020. Want hoewel ook deze beduidend lager zijn dan gebruikelijk voor MU, bereikten we zelfs in dit jaar waarin de scholen lang dicht waren en het onderwijs ontregeld werd door alle eisen toch nog 7225 jongeren en hun docenten. 2925 daarvan brachten een bezoek aan MU, in het echt of virtueel, 4300 bereikten we buiten MU met workshops, lezingen en installaties op scholen. Overigens is daarbij het indirecte bereik van 4385 leerlingen via De Creatieve Code trainingen aan docenten die met ons lesmateriaal zelf in de klas aan de slag gaan niet meegeteld.

Uit ons dit jaar slechts op kleine schaal gehouden publieksonderzoek blijkt dat het publiek dat MU in 2020 fysiek bezoekt vooral jong is. 59% van de reguliere bezoekers is jonger dan 30 jaar, waarbij de scholieren en studenten die via educatie programma's binnenkomen niet zijn meegerekend. Het merendeel van de MU bezoekers is afkomstig uit Eindhoven (34%), voor het overige deel komen ze uit Noord-Brabant (28 %) en de rest van Nederland (33%). Het aandeel buitenlandse bezoekers is vanzelfsprekend enorm gedaald ten opzichte van 2019. Was het toen 21% nu is het 5%. Onze publieksgegevens zijn gebaseerd op door MU zelf afgenomen, steekproefsgewijs publieksonderzoek tijdens reguliere openingstijden onder reguliere bezoekers. Bezoekers via educatie en bezoekers aan randprogramma's zijn niet geënquêteerd en meegerekend. Qua leeftijd en herkomst zouden de cijfers hierdoor uiteraard veranderen, naar meer jongeren en meer Eindhovense en regionale bezoekers.

Net als voorgaande jaren krijgt MU ook in 2020 relatief veel nieuwe bezoekers binnen. Daar liggen uiteraard kansen. De vraag is hoe we hen tot herhaalbezoek kunnen verleiden en een betere band met ze op kunnen bouwen. Om daarop passende antwoorden te vinden doen we momenteel een impact studie. Bij elke expositie vragen we bezoekers om een rapportcijfer en een kwalitatieve beoordeling. De score in 2020 is hoog, alle exposities scoren gemiddeld een 8 of hoger (waarbij Evolutionaries niet is meegeteld omdat dat met de openingsavond en slechts 3 dagen publiek te weinig respons heeft).

Het MU publiek is als altijd relatief hoog opgeleid met rond de 70% HBO/WO opleidingsniveau. Maar we doen er veel aan om ook MBO-ers bij MU te betrekken en hen te bedienen met ons programma, zowel via educatie als middels reguliere communicatie. Bezoekers zijn overwegend vrouw (54%), al identificeert ook een groeiend aantal van 4 % zich als genderneutraal/nonbinair. De MU bezoekers zijn bovendien culturele omnivoren, meer dan de helft zegt meer dan 6x per jaar een cultureel evenement te bezoeken. Van de bezoekers is rond de 40% zelf werkzaam of studierend in cultuur. Qua communicatie is de belangstelling voor MU in 2020 enigszins veranderd: het totaal aantal actieve subscribers in Mailchimp voor de online nieuwsbrieven, persberichten en uitnodigingen van MU, bedraagt 6619 na actualisering van het bestand. Daarnaast heeft de maandelijkse MU News mail een bereik van 2909 specifieke adressen. Nederlandse persberichten gaan naar 348 contacten, Engelstalige naar 330 contacten.

De MU-websites mu.nl en badaward.nl maken een flinke sprong vooruit, ze werden in 2020 door in totaal 118.775 unieke bezoekers bezocht (tegen 107.566 in 2019). Het gaat dan om de volgende verdeling: MU.nl 112.701 en BADaward.nl 6074. Daarnaast trok de speciaal voor The Self Design Academy ontworpen tweetalige website theselfdesignacademy.nl een totaal van 1542 bezoekers die ook opmerkelijk lang bleven rondkijken en doorklikken. En hoewel de meeste bezoekers uit Nederland kwamen (ruim 80%) kozen ze toch in meerderheid voor de Engelstalige versie van de site. Onze educatie website DeCreatieveCode.nl is in 2020 4082 keer bezocht. Dat is beduidend minder dan het jaar ervoor toen we piekten met 25.660 bezoekers - maar dat hing nadrukkelijk samen met het feit dat kunstenaar Dries Depoorter namens MU als ambassadeur van het grootschalig event Mediamasters fungeerde. Hij blijkt een unieke publiekstrekker - een ervaring die we ook live hebben als we de workshop Face Detected die we met hem ontwikkelden uitrollen op scholen.

De MUTV clips op Vimeo kregen in 2020 16.848 views en op Youtube bereikten we 1626 kijkers - dat laatste is niet veel maar we begonnen ook dit jaar pas met streaming via Youtube. Via de sociale media heeft MU (in combinatie met BAD) ook over 2020 een groeiend bereik. Zo is het aantal Facebookvrienden in 2020 gestegen naar 6113 voor MU en 788 voor BAD, heeft MU op Instagram 4672 volgers en BAD 1519 volgers, op Twitter 1871 (MU) en 393 (BAD) volgers en is MU ook op LinkedIn een following aan het opbouwen van 372, naast de 3012 contacten van MU-directeur Angelique Spaninks.

MU zet bovendien in op het smeden van persoonlijke en meer continue banden met specifieke doelgroepen (ouderen en jongeren, apart maar ook samen; studenten van zowel MBO als HBO/WO als leerlingen van PO en VO etc.) om zo nieuw en divers publiek niet alleen eenmalig te bereiken maar echt te leren kennen. Daarnaast zoeken wij actief naar samenwerking met de expat community in en om Eindhoven. Helaas droeg multicultureel bruggenbouwer Carola Eijssenring vanwege pensioen in 2020 haar taken over en zijn de in 2019 ingezette kleinschalige ontmoetingen door corona op een laag pitje komen te staan. Maar hopelijk trekt dit post-COVID19 weer aan en kunnen we de voorsprong die we op de meeste andere instellingen in de stad hebben doordat MU al jaren een tweetalig Ned/Eng communicatiebeleid voert opnieuw in de strijd gooien om expats over de drempel te helpen en ze te laten zien dat MU ook - of misschien wel juist voor hen die interesse in hedendaagse cultuur hebben - veel te bieden heeft.

Educatie

Aan de start van het jaar leek de positieve trend waarin het onderwijs MU steeds meer weet te vinden zich door te vertalen naar een nieuw record aan educatiebezoekers. 2072 Scholieren en studenten bezochten de tentoonstelling Polarities, waarvan 1543 in 2020. Maar daarna viel de wereld en dus ook het schoolbezoek aan MU nagenoeg stil door corona. Dit leidde ertoe dat er over het hele jaar 36% minder scholieren direct kennis maakten met de MU programma's (11.237 in 2019; 7.225 in 2020).

Ondanks deze flinke daling van educatiebezoek en de hectiek die het sponstaan accepteren en vervolgens weer moeten annuleren van groepen met zich meebracht, kijken we toch terug op een geslaagd jaar. Door vast te houden aan enkele basisprincipes van Play & Learn (programma's ontwikkelen in nauwe samenwerking met scholen, het gesprek met leerlingen en studenten centraal stellen en altijd vertrekken vanuit de kunst) bleek MU -ondanks stevige beperkingen voor musea en scholen- toch in staat om verschillende doelgroepen te betrekken bij de thematiek van de tentoonstellingen en de werken en ideeën van makers. Dit gebeurde onder meer door virtuele tours waarbij rondleiders van MU groepen op afstand meenamen door de tentoonstellingen Worlding Worlds, The Self Design Academy en Evolutionaries. Een vorm die zich natuurlijk nooit kan meten met een echte, fysieke rondleiding door MU in nabijheid van de kunst en van elkaar. Desalniettemin boden deze tours een waardevol alternatief in een tijd waarin een sterke behoefte heerst aan reflectie en onderling contact, ook door middel van een goed gesprek.

Een ander positief punt was de intensieve samenwerking met makers voor workshops en programma's op maat voor scholen. Zo hebben er tijdens de versoepelingen van de maatregelen (sept-nov) onder andere workshops plaatsgevonden met Marlot Meyer, Margriet Craens en Emma Verhoeven. Een ander mooi voorbeeld is de workshop Worlding Miraculous Futures die door Klasien van de Zandschulp en Ashley Baccus Clark eerder in opdracht van MU en het Nederlands Film Festival werd gemaakt en nu werd toegesneden op het thema worldbuilding. Ashley Baccus Clark gaf deze workshop vervolgens vanuit de VS aan driehonderd Fontys studenten in Tilburg. Een corona-hyper-reality die eerder moeilijk voor te stellen zou zijn: 300 studenten tegelijkertijd in MU is -zelfs op minder dan 1,5m- flink dringen en Ashley invliegen voor enkel deze workshop past niet bij onze ambitie om ecologische footprints zo klein mogelijk te houden (en evenmin bij de budgetten die normaliter gelden in het onderwijs).

Deze en andere hands-on vertalingen om het educatief gesprek over actuele thema's toch aan te blijven gaan, leverde veel lof op van peers en vakgenoten en het predicaat 'voorbeeldstellend' in de beoordeling van MU voor de meerjarenplannen 2021-2024. Kennisinstituut DEN (voor digitalisering in de Cultuursector) schreef bovendien over de programma's in MU en een groep museumeducatoren van verschillende grote musea (onder andere Van Abbemuseum, Stedelijk Museum Den Bosch en Museum Arnhem) nam begin februari 2021 deel aan een virtuele tour door MU om inspiratie op te doen voor hun eigen digitale aanbod. Een programma dat ruim voor de lockdown al digitaal beschikbaar was, is De Creatieve Code. In 2020 lanceerde MU de nieuwe website van De Creatieve Code en publiceerde gelijktijdig de videoserie Her-Story in samenwerking met Claire L. Evans. Deze educatieve video's vormen het startpunt van diverse workshops en schoolopdrachten die leerlingen meenemen in de rol die vrouwen hebben gespeeld bij technologieontwikkeling en het belang van inclusief design voor technologie. Het is een laagdrempelige online vertaling van de tentoonstelling Computer Grrrls die MU in de zomer van 2019 presenteerde.

Daarnaast gaven we met Cinekid dit jaar storyteller Alice Wong en Simpson Tse de opdracht om een installatie te ontwikkelen. Dat werd RGB Together gepresenteerd in filmmuseum Eye waarmee op een speelse manier inzichtelijk wordt gemaakt hoe digitale kleuren zijn opgebouwd uit een combinatie van de numerieke waardes Rood, Groen en Blauw. Verder ontwikkelde ontwerper Alvin Arthur - mede namens Media Masters- zijn platform Body.Scratch dat kinderen wegwijs maakt in scratch door hun favoriete commands te dansen en hun code-choreography te delen via TikTok.

Doordat het DCC-platform vanaf het begin van de lockdown beschikbaar was konden we docenten goed bedienen die op zoek waren naar online lescontent goed bedienen. Dit was te zien aan de ruime verdubbeling van het aantal bezoekers ten tijde van de eerste lockdown ten opzichte van de maanden ervoor.

Al met al kijken we hoopvol naar de toekomst van Play&Learn. De manier waarop we het afgelopen jaar virtuele rondleidingen hebben ontwikkeld maakt het mogelijk om scholen die verder van MU afliggen virtueel mee te nemen in de tentoonstelling en dat ook te blijven doen wanneer de fysieke tentoonstelling weer wordt afgebouwd. Zo kunnen we gerelateerde thema's en vragen van tentoonstellingen aan blijven bieden wanneer deze voor de school actueel zijn.

Stichting MU verklaart dat met het bovenstaande in 2020 door zowel bestuur als directie is voldaan aan de subsidievoorwaarden zoals opgelegd bij de subsidieverlening in het kader van de Cultuurnota 2017-2020. De in het verlengde hiervan gelegen subsidiegelden voor 2020 zijn besteed conform het doel waarvoor ze door de gemeente Eindhoven, de provincie Noord-Brabant en het Ministerie van OCW beschikbaar zijn gesteld. Gevoegd bij het financieel verslag over 2020, de prestatieverantwoording en de door u vereiste goedkeurende accountantsverklaring over beide onderdelen gaan wij er van uit met dit pakket te hebben voldaan aan de eisen die u stelt ten aanzien van verantwoording voor de subsidiegelden over het jaar 2020 en dat daarmee de totale periode 2017-2020 kan worden afgerond.

Met vriendelijke groet,
mede namens de voltallige Raad van Toezicht van Stichting MU

Angelique Spaninks
Directeur/bestuurder MU

Martijn van der Mark
Voorzitter RvT MU

